Konosament - lista kontrolna przed zapłatą

Porównaj konosament (lub jego projekt - draft) z kontraktem, fakturą, packing listem i warunkami akredytywy. Zaznacz każdy punkt.

Strony

☐	**1.** Załadowca (shipper) zgodny ze sprzedawcą z kontraktu i akredytywy
☐	**2.** Odbiorca (consignee): imiennie, „to order” lub „to order of [bank]” - zgodnie z akredytywą
☐	**3.** Strona do zawiadomienia (notify party): dane importera lub jego spedytora
☐	**4.** Przewoźnik wskazany z nazwy; podpis z informacją, w czyim imieniu działa podpisujący

Trasa i daty

☐	**5.** Port załadunku i wyładunku zgodne z kontraktem, regułą Incoterms i akredytywą
☐	**6.** Nazwa statku i numer podróży - sprawdzone w systemie śledzenia armatora
☐	**7.** Adnotacja „shipped on board” z datą
☐	**8.** Data „on board” nie późniejsza niż ostatni termin wysyłki w akredytywie
☐	**9.** Dokumenty przedstawione w banku w terminie (domyślnie do 21 dni od wysyłki według UCP 600, jeśli akredytywa nie mówi inaczej)

Ładunek

☐	**10.** Opis towaru zgodny z fakturą (bez sprzeczności z akredytywą)
☐	**11.** Ilość, waga brutto i liczba opakowań zgodne z packing listem
☐	**12.** Numery kontenerów i plomb zapisane - do porównania przy odbiorze
☐	**13.** Brak zastrzeżeń o stanie towaru lub opakowania (konosament czysty)

Dokument

☐	**14.** Liczba oryginałów podana na dokumencie (np. 3/3) i komplet w Twoich rękach lub w banku
☐	**15.** Indos lub przelew wykonany prawidłowo (przy konosamencie na zlecenie - ciągły szereg indosów)
☐	**16.** Zapis o frachcie (prepaid / collect) zgodny z regułą dostawy
☐	**17.** Brak odwołania do warunków czarteru, jeśli akredytywa tego nie dopuszcza
☐	**18.** Kopia konosamentu przekazana agencji celnej przed przybyciem statku

Który dokument wybrać?

Dokument	Kiedy ma sens	Ryzyko	Szybkość wydania towaru
Konosament na zlecenie	Akredytywa, sprzedaż towaru w drodze, finansowanie bankowe	Średnie - zgubienie oryginału blokuje wydanie	Najwolniej - oryginał musi dotrzeć do portu
Konosament imienny	Znany odbiorca, bez obrotu dokumentem	Średnie - przeniesienie tylko przelewem	Wolno - wymaga oryginału
Konosament na okaziciela	Rzadko zalecany	Wysokie - towar odbierze każdy posiadacz	Wolno - wymaga oryginału
Morski list przewozowy (sea waybill)	Dostawy w grupie, przedpłata, stali kontrahenci	Niskie dla odbiorcy; sprzedawca traci kontrolę od wysyłki	Szybko - bez oryginału
Telex release	Zapłata przed przybyciem, zaufany kupujący	Ryzyko sprzedawcy po złożeniu oryginałów	Szybko - zwolnienie elektroniczne
Konosament elektroniczny (eBL)	Partnerzy i bank na tej samej platformie	Zależy od prawa właściwego i regulaminu platformy	Szybko - przekazanie w minutach

Polska nie przyjęła odrębnej regulacji konosamentu elektronicznego na wzór ustawy modelowej UNCITRAL (MLETR). Przed wyborem eBL sprawdź, czy akceptuje go bank obsługujący akredytywę i jakie prawo stosuje się do umowy przewozu.

Oryginały się spóźniają albo zaginęły - co zrobić

Kroki porządkujące działania. Nie zastępują porady prawnej - szczegóły uzgodnij z agentem armatora, bankiem i prawnikiem.

Oryginały się spóźniają

1. Sprawdź u sprzedawcy i w banku, na jakim etapie są dokumenty (numer przesyłki kurierskiej).

2. Zapytaj agenta armatora o wolny czas na kontener i stawki za przetrzymanie.

3. Rozważ z bankiem list gwarancyjny (letter of indemnity) kontrasygnowany przez bank - przewoźnik może wydać towar bez oryginału.

4. Przy kolejnych dostawach uzgodnij telex release, sea waybill albo eBL, jeśli pozwala na to zabezpieczenie płatności.

Oryginał zaginął

1. Natychmiast zawiadom przewoźnika lub jego agenta oraz bank - pisemnie, z numerem konosamentu.

2. Ustal z przewoźnikiem warunki wydania towaru (zwykle list gwarancyjny, często z gwarancją bankową na kwotę wyższą niż wartość ładunku).

3. Zabezpiecz pozostałe oryginały z kompletu - wydanie na jeden egzemplarz unieważnia pozostałe (art. 144 Kodeksu morskiego).

4. Ustal z prawnikiem dalsze kroki wobec zaginionego dokumentu.

Pamiętaj: przewoźnik wydaje ładunek posiadaczowi choćby jednego oryginału konosamentu, a pozostałe egzemplarze tracą wtedy moc (art. 144 Kodeksu morskiego). Dlatego pilnuj pełnego kompletu oryginałów i nie wysyłaj ich jedną przesyłką z dokumentem, który daje dostęp do towaru komuś innemu.

Źródła: Kodeks morski (art. 129-139, 143-145, 150); UCP 600 (ICC); UNCITRAL MLETR; DCSA. Lista ma charakter informacyjny.